

Maskfärg under utveckling

Maskade katter

Infört i Våra Katter nr 6, 2007 (med rättelse i nr 1, 2008)

De himalayatecknade, eller allmänt kallade maskade, katterna tycks ha stor dragningskraft på oss. Många kattraser, nya som gamla, har himalayatecknade varianter. Varianten kallas även siamtecknad och får oss att tänka på siames. Siamesen var också den första kända maskade raskatten, som på grund av sin originalitet har fått dela med sig av sitt anlag till många andra raser.

De raser vi kanske i första hand förknippar med siamteckning är ragdoll, birma, balines och siames. Dessa raser finns endast som maskad variant. Ytterligare ett antal raser finns där maskning inte är den enda varianten - de finns även som fullfärgade. T.ex. devon rex, cornish rex och brittiskt korthår.

Troligen är det fler ”nyare” raser som så småningom får sitt godkännande som himalayatecknade varianter. Då tänker jag i första hand på selkirk rex, där varianten redan finns, både som långhår och korthår. Men rasen som sådan är ännu inte godkänd inom FIFe. Man talar idag också om maskad sibirisk katt där rasen är godkänd, men inte den maskade varianten.

En himalayatecknad katt föds ”ofärgad”. Som ofödd kattunge i mammans mage har hela kattungen samma varma kroppstemperatur, vilket betyder att den inte kan utveckla färg. När den ofärgade kattungen anländer till sin nya värld utanför livmodern, startar processen med utfärgningen som så småningom ska ge en fullt utmaskad katt. Siamutfärgningen är alltså beroende av temperatur.

Kattungens kalla delar, där blodcirkulationen är som lägst, utvecklar färg. Det betyder att ansikte, öron, ben, svans och genitalier sakta kommer att anta den mest markanta färgen, medan kroppen - som har den varmaste temperaturen - behåller sin ljusa färg. På den vuxna katten brukar oftast kroppsfärgen med tiden anta en ton av den aktuella maskfärgen.

Det betyder alltså att en brunmaskad katt får en svagt ”beige/brun” ton och en rödmaskad katt får en svagt röd ton i kroppsfärgen. Vissa mörka färgvarianter, exempelvis brun- och bruntabbymaskade kan bli så mörka att det nästan är svårt att se en klar kontrast mellan kropps- och maskfärg.

De långhåriga, behåller ofta sin ljusa kroppsfärg långt upp i åren, medan de korthåriga lättare får en lite mörkare kroppsfärg - allt enligt principen om kallt och varmt.

Det är individuellt hur lång tid det tar innan katten är fullt utmaskad. Man brukar räkna med att den har fått sin fulla färg vid tio månader till ett år. Men det kan vara stora individuella skillnader. Ibland kan man se fullt färdigutmaskade kattungar och motsatsen - yngre vuxna katter som ännu inte fått sin fulla färg.

Det finns också något som kallas burmafärg. Det betyder att burmaungar föds ljusa, med ett temperaturkänsligt pigment. Här har inte muteringen gått lika långt vilket betyder att burmakattungarna så småningom färgar ut och inte blir ”synligt” maskade.

Eftersom siamteckning är temperaturberoende, så kan man se, speciellt på mörkare varianter, att maskfärgen ibland blir ful och urblekt. T.ex. på en brunmaskad katt som under en tid har haft feber, fött ungar e.d. kan morrhårskuddarna och området runt

ögonen och på kinderna få en betydligt ljusare färg än den normalt har. Håren har tappat sin pigmentering. Och om man tittar noga i kattens svans, längst ner mot hårrötterna, kan man se samma fenomen där. Ibland ser svanshåren ”randiga” ut, beroende på att temperaturen har skiftat. Man brukar följdriktigt kalla detta för ”feberränder”.

En annan sak som bekräftar att de maskade katterna är temperaturkänsliga är det som händer om man av någon anledning behöver raka katten på ett parti som inte är maskat - t.ex. i sidorna eller på ryggen.

När håret så småningom växer ut igen har det en färg som mer påminner om själva maskfärgen. Men vartefter pälsen växer och gör området varmt igen, ljusnar färgen och katten återtar den ursprungliga ljusa kroppsfärgen.

forts. >

MASK???

- För många år sedan annonserade en birmauppfödare om kattungar till salu. Hon blev uppringd av en eventuell spekulant, som frågade;

”Det står i annonsen att dom har mask ... ska dom ha det?”, varvid uppfödaren svarade; ”Javisst!”

Direkt efteråt upptäckte uppfödaren hur tokigt svaret blev och frågeställaren fick en lite mer korrekt beskrivning av ”masken” ...

forts. Maskade katter ...

Ytterligare en sak som visar maskens temperaturberoende är att benens färg oftast är ljusast närmast kroppen och mörkast längst ner på benet. På katter med vitfläckighet på tassarna ser man inte detta p.g.a. att området som skulle ha varit mörkast maskat, istället är vitt.

Genen för himalayateckning är en recessiv gen. Det betyder att en siamtecknad katt aldrig kan få siamtecknad avkomma, om det inte är så att även partnern bär på anlaget för siamteckning. Därmed är det också fullt möjligt för två icke siamtecknade katter att få siamtecknad avkomma. I det fallet måste alltså båda föräldrarna vara bärare av anlaget för siammaskning. I en sådan kombination föds också icke maskade kattungar, som alltså liknar sina föräldrar. Med himalayateckningen följer också anlaget för blå ögonfärg.

Eftersom de maskade partierna på himalayatecknade katter har en svagare pigmentering än på fullfärgade katter, så blir den "svartmaskade" katten istället brunmaskad. Även övriga färgvarianter får en ljusare ton i sin mask.

Jag har noterat att på en del tabbymaskade birmor, är det lätt att vissa - för tabbykatten - karaktäristiska tecknen, försvinner p.g.a. att den har en ljusare färgton, än den skulle ha haft om den inte varit maskad. Bl.a. ser man ofta att de s.k. "tummarkeringarna" på tabbykattens öras baksida saknas. Benens ränder kan också framträda sämre, precis som svansens ränder. Just dessa agoutimönster är knepiga på den långhåriga katten. Allting framträder mycket bättre på de korthåriga.

På de ljusa maskfärgsvarianterna - t.ex. röda och creme- kan det t.o.m. vara svårt att avgöra om katten är tabby eller ej.

När det gäller maskade agoutikatter så skiljer man, bedömningsmässigt, inte på tabby, tigré, spotted e.d. På den lilla del av katten som masken utgör är det svårt att avgöra vad katten egentligen är. Men på de katter som med tiden får en mörkare kroppsfärg kan det vara ganska lätt att se om de är tabby eller tigré eftersom mönstret framträder i den mörka färgen.

Om man ändå är intresserad av att veta vilken teckning den maskade agoutikatten har, kan man därför försöka sig på att räkna frambenens antal ränder. Den tabbymaskade brukar ha fem benränder, medan den tigrerade har sju eller fler. Men, som sagt - ibland är dessa ränder svåra att urskilja på de långhåriga, maskade katterna.

TEXT: Kerstin Zimmerman